

Vi vil gjera stien til
Nesheimsnipa
(Blånipa) trygg og
tilgjengeleg igjen!

PROSJEKTPLAN FOR BYGGETRINN 2

Stølsvegen Venelag Org nr 819407592

Kort fortalt:

- Byggetrinn 1 var ferdigstilt i september 2022, kostnaden var nær 3.2 mill
- Byggetrinn 2 går over ei strekning på 4 kilometer
- 300 meter av denne strekningen skal utbetrast, fordelt på fire kortare trasèar
- Planlagt oppstart er sommaren 2024, fullføring hausten 2024
- Kostnadsoverslaget for byggetrinn 2 er 2.7 mill

RESTAURERING OG BEVARING AV STIEN FRÅ YKSENDALEN VIA YKSENDALSTØLEN TIL BLÅNIPA I EKSINGEDALEN

– Byggjetrinn 2

Tilretteleggjar og prosjekteigar: Stølsvegen Venelag. Fagleg ansvarleg: STIBYGGJAREN AS Geirr Vetti.

Om søkjar:

Stølsvegen Venelag (org. nr 819407592) er eit frivillig lag som skal arbeida for eit aktivt, allsidig og naturvennleg friluftsliv. Laget skal ta vare på lokal kultursoge og naturgrunnlag, fremja rekreasjon og folkehelse, og er bygt på frivillig innsats.

Som eitt tiltak for å nå desse målsetjingane vil Stølsvegen Venelag restaurere og istandsetje kulturminnet stølsvegen/buføringsvegen frå Yksendalen til Yksendalstølen og vidare til Blånipa, i samråd og samarbeid med grunneigarane og andre relevante samarbeidspartnarar.

Mål:

- Å sikra stien på dei mest krevjande punkta: spesielt demningen ved Skogalivatnet, steinura i Giljane og det vanskelege klivet til Blånipa, slik at mange fleire enn i dag kan gå denne traseen, særleg barnefamiliar.
- Å formidle gards- og kulturhistorie og gjera kulturminna langs stien meir tilgjengelege for ålmenta
- Å hindre slitasje på landskapet langs stien ved å få både folk og dyr til å bruke trappene, og såleis verne naturen
- Å auka talet på vandrarar som er fysisk aktive og går i fjellet, og dermed bidra til å betra folkehelsa
- Å gjera denne traseen meir tilgjengeleg og trygg, både for dei som vil gå turen til stølen og vidare til Blånipa, og for dei som vil gå vidare til andre stolar og gardar i Eksingedalen, og/eller til DNT sitt løypenett og overnattingshytter i Stølsheimen

Bakgrunn:

Yksendalen er ein sidedal til Eksingedalen i Vaksdal kommune og ligg ved foten av Stølsheimen. Stien startar i tunet i Yksendalen (460 m.o.h.) og går bratt opp til Kvile og deretter slakare innover til Yksendalstølen. (686 m.o.h.) Stien går også vidare innover frå stølen - mellom anna til Blånipa (også kalla Nesheimsnipa, jfr Kartverket). Blånipa er ein varda topp på 1035 moh og er eit populært turmål, og er m.a. inkludert i Vaksdal Turlag sin tur-app, men er vanskeleg tilgjengeleg for «folk flest» pga eit krevjande kliv før ein kjem på toppen. For tida er det ikkje organiserte turar til Blånipa på grunn av at den siste, bratte oppstigninga er prega av stor slitasje (jfr biletet på første side), og er blitt utrygg å gå.

Frå stølen kan ein også gå turar/rundturar til andre gardar og stolar i Eksingedalen, eller inn i Norddalen og vidare inn på T-merka sti og overnattingshytter i Stølsheimen. Ein kan også gå til Skjerjevasshovden som er det høgaste fjellet i Vaksdal kommune med sine 1264 m.o.h.

Vandring er eit satsingsområde både nasjonalt og lokalt - for reiseliv og folkehelse. Turen til Yksendalstølen er ein del av den årlege «Stølatrimmen» til Eksingedalen Idrettslag, og rundt 200-300 personar har tatt turen kvart år, før tilrettelegging. Målet er at langt fleire enn i dag skal få glede av turen til stølen og vidare innover i dette vakre området, med dei flotte kultur- og naturopplevingane dette gir.

Stien har vore brukt av folk og dyr i fleire hundre år for å buføra til og frå stølen og er på mange måtar eit monument over tidlegare generasjonars slit og kamp for tilværet. Landskapet er vakkert og dramatisk frå naturen si side, med kulturlandskap og mange kulturminne frå det tradisjonelle utmarksbaserte jordbruket, heilt opp til Blånipa. Her kjem ein også inn på eldre, varda stiar som var nytta som ferdsleveg mellom øvre og nedre del av Eksingedalen før vegen kom. Desse stiane er delvis merka, og vi vil fullføra denne merkinga som ein del av prosjektet.

Aktuelt:

Stien har vore prega av stor slitasje, men den mest krevjande delen frå Yksendalen til Kvile er restaurert og utbetra av sherpaer frå Nepal og vart ferdigstilt i september 2022. Dette utgjer byggetrinn 1 i dette stiprosjektet. Vi registrerer at talet på turgåarar har auka vesentleg i sommar, noko som også er målet. Tilbakemeldingane er svært positive.

Stølsvegen og området rundt Yksendalstølen er eitt av få område i dalen som ikkje er berørt av den omfattande kraftutbygginga som har foregått i nyare tid. Yksendalen bygde eige, lite gardskraftverk rundt 1940, og det var i drift heilt fram til 70-talet. Stølsvatna vart demde opp på gamlemåten med torv og stein for å skaffa vatn til kraftverk, kvernhus og slipestein, og fleire av desse demningane er tatt vare på. Den eine demningen er ein del av stølsstien, og skal rehabiliterast i andre byggjetrinn. Stølsstien fører også inn til dei andre vatna som er oppdemde med torv og stein.

Det tek om lag ein time å gå frå Yksendalen til stølen, og avstanden er knapt 3 km. Frå stølen og vidare til Blånipa er det om lag 3 km. Grunneigar har tilrettelagt for vandrarar og besøkjande og har opparbeidd ein større parkeringsplass ved starten av stien i Yksendalen. Det er i dag også toalett/dusjanlegg ved starten av stien, og oppgradering av dette med tilrettelegging for vandrarar er planlagt.

Frå stølen er det ein dagstur å gå fram til T-merka løype i Kvanndalen, og då er ein i DNT sitt løypenett i Stølsheimen. Konsesjonsvilkåra for Eviny (tidlegare BKK) skal no fornyast, og det er i samband med dette sett fram ynskje om at ein skal få bygt bru over Norddalselva. Ei bru her vil gjera det lettare å komme innover i Stølsheimen.

Byggjetrinn 2:

Dette byggjetrinnet er mindre omfattande enn trinn 1, som vart ferdigstilt i 2022, men det er meir krevjande på grunn av at ein kjem vesentleg lenger innover i fjellet og opp i høgda.

Under føresetnad av at byggetrinn 2 blir fullfinansiert vil dette starte i juli 2024. Det er eit overordna mål å ferdigstille heile prosjektet hausten 2024.

Stien er av historisk verdi for kulturmiljøet på og rundt stølen, som konsekvent har vore anerkjent som lokalt verneverdig, og den er også del av ei satsing som kan ha verknad for busetnaden i Yksendalen.

Partiet frå Kvile (der trinn 2 startar) og inn til stølen er relativt flatt. Det er ikkje behov for å steinsetja med trappetrinn anna enn der stien går over demningen ved Skogalivatnet. Denne gamle demningen er delvis øydelagd, og må restaurerast. Det er planen at sherpaene skal utføra arbeidet. Der er nok torv og truleg også stein i nærområdet.

Vidare frå stølen er det aktuelt å restaurera sti/byggja trapper i hovudsak i 3 kortare etappar: Opp Stølsammaren (like bak stølsbusa på Yksendalstølen), i Giljane, og ikkje minst er det ynskjeleg å etablere trapper i det siste klivet før ein kjem opp på Blånipa. Resten av denne strekningen er tolleg bra. Sjå vedlagde bilete og kart for illustrasjon.

Blånipa er eit populært turmål, og Vaksdal Turlag og Eksingedalen Idrettslag har utan atterhald gitt støtte til prosjektet. Det same har ordførar og kommunedirektør i Vaksdal gjort, og kommunen har også støtta prosjektet økonomisk. Særleg er det siste klivet på vegen opp til Blånipa ei utfordring, og framstår no som utrygg også for erfarne turgåarar. Utsikter til å utbetra dette har vekt entusiasme. Der har vore fallulukker under organiserte turar, heldigvis utan større personskade. Dette partiet er også ei hindring for mange som gjerne ville tatt turen heilt opp. Får vi etablert trapper opp det siste klivet vil dette også bli ein flott tur for barnefamiliar, og fellesturarane kan gjenopptas. Blånipa og stinettet rundt er eit populært rekreasjonsområde!

Vandrarar frå andre gardar og stolar må gå det same krevjande stykket for å komma opp på Blånipa, uansett om dei kjem frå Bergo, Bindingsbø, Yksendalen eller Nesheim. Det vil i størst mogeleg grad bli brukt lokal stein, men noko stein må kjøpast frå eit steinbrot i regionen (Granvin), deponerast her i Yksendalen og flygast inn i fjellet med helikopter.

Organisering:

Stølsvegen Venelag står ansvarleg for prosjektet, i samarbeid med grunneigarane. Det er inngått grunneigaravtale som er tinglyst.

STIBYGGJAREN AS Geirr Vetti er fagleg ansvarleg.

Markedsføring:

Prosjektet har ei Facebookside <https://www.facebook.com/stolsvegenvenelag> og Instagramkonto: @stolsvegenvenelag.

Bergen og Hordaland Turlag/Vaksdal Turlag vil leggja lenker til denne ruta på sine nettsider når prosjektet er avslutta. Alle støttespelarar blir omtala, t.d. i sosiale media og ved oppslag i pressa. Det vil bli montert eit stort skilt med namn på alle bidragssytarane ved inngangen til stien når arbeidet er ferdig.

Budsjett og finansiering:

Kostnaden med byggetrinn 1 var i alt 3.170.000,- Dei som gjorde dette mogeleg, var Kulturdepartementet/DNT, Olav Thon Stiftelsen, Kulturminnefondet, Sparebanken Vest, Sparebankstiftelsen SR-bank, Voss Sparebank, Eviny (tidlegare BKK), Vestland fylkeskommune, Vaksdal kommune samt mange bidrag frå privatpersonar.

Vi søker desse organisasjonane/institusjonane også til bidrag til byggetrinn 2, og har fått positiv respons frå fleire. Mellom anna har vi fått 1 mill i spelemidlar også til dette byggetrinnet, og ei ny og raus løyving frå Olav Thonstiftelsen. Vi avventer svar på andre søknader også. Det er krevjande å skaffe nok midlar. Stølsvegen Venelag har entusiastisk arbeidd med dette motiverande prosjektet sidan 2017, og det er fram til no medgått over halvtanna årsverk i frivillig og uløna arbeid.

Kostnadsoverslag for andre byggjetrinn er kr. 2 700.000- inkl prisstigning (2021-2024)og mva. Stølsvegen Venelag har som mål å fullfinansiera prosjektet med eksterne midlar i tillegg til dugnad og eigeninnsats. Byggetrinn 2 er mindre omfattande enn trinn 1, men skal gjennomførast i meir krevjande terreng.

Risiko i prosjektet:

Det er ein risiko at prosjektet må reduserast om det ikkje vert fullfinansiert, sjølv om dei utvalde strekningane på 300 m er eit minimum i denne prosjektplanen. Byggetrinn 2 er berekna til å krevje 1700 timar med eit team på 4 sherpaer. Det er vanskeleg å få auga på nokon reell risiko ved fullført prosjekt. Tvert imot ser vi fram til mange svært positive ringverknader og større tryggleik for vandrarar som går denne ruta.

Framdriftsplan:

Haust/vinter 2023/2024: Fortsetje arbeidet med planlegging, førebuingar og å skaffe fullfinansiering til byggetrinn 2.

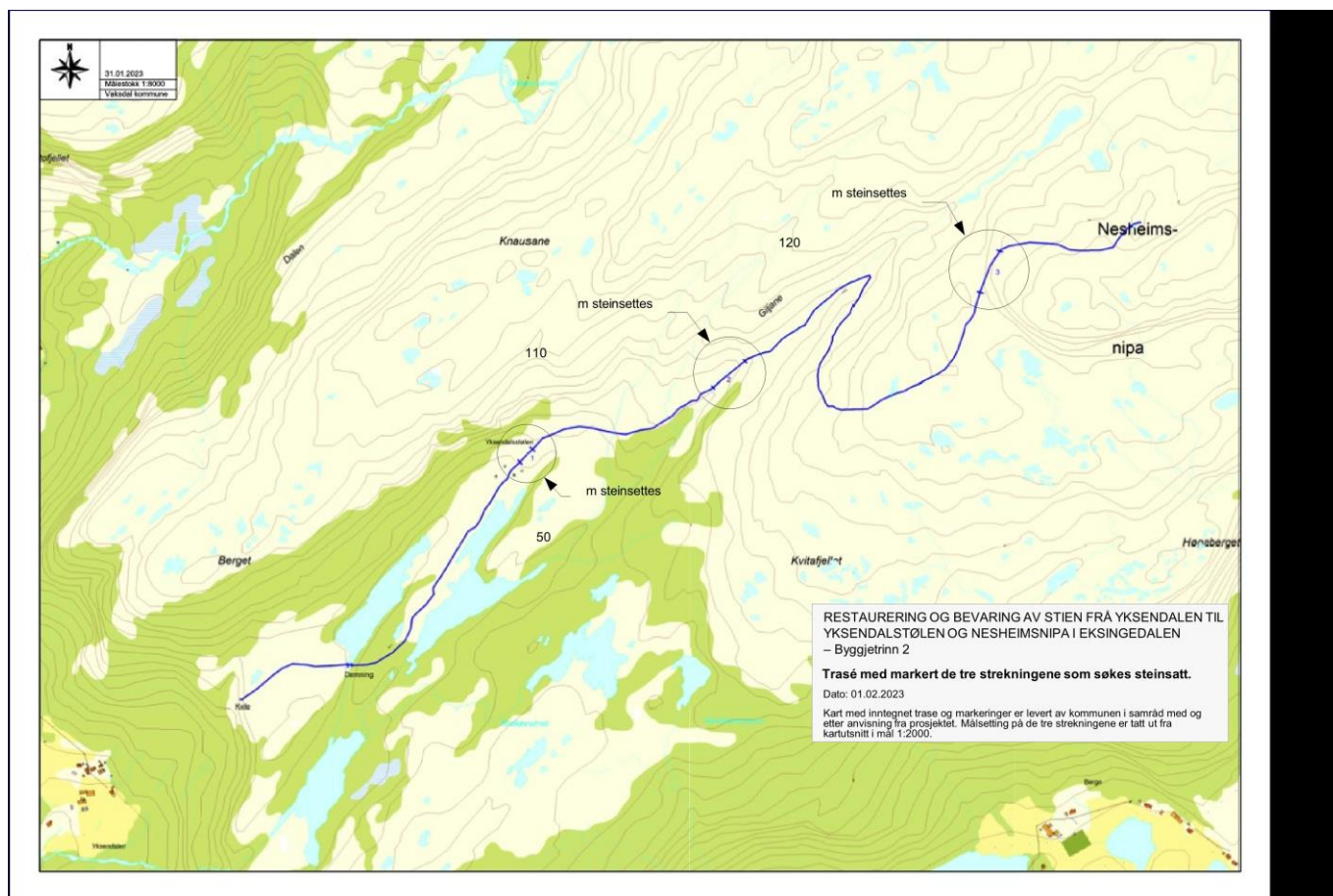
Sommar 2024: Oppstart byggetrinn 2, gjennomført seinast oktober 2024.

Yksendalen, september 2023

Stølsvegen Venelag, Britt Eide, leiar

Vedlegg i dette dokumentet:

- Kart der dei tre strekningane på trasèen som skal utbetrast i byggetrinn 2 er markert
- Kart over området som omfattar heile prosjektet
- Bilete frå det som er gjort i trinn 1
- Bilete av Yksendalstølen
- Bilete av kokehuset som er sett opp på nytt, med ny utedo
- Bilete av trasèane som skal utbetrast i trinn 2

Kart som viser strekninga som omfattar byggjetrinn 2, i alt ca 4 km.
Det er sett ring rundt områda som skal utbetrast, som til saman utgjer ca 300 m av strekninga.

NB: «Nesheimsnipa» er det same som «Blånipa». Begge namna er godkjente av Kartverket.

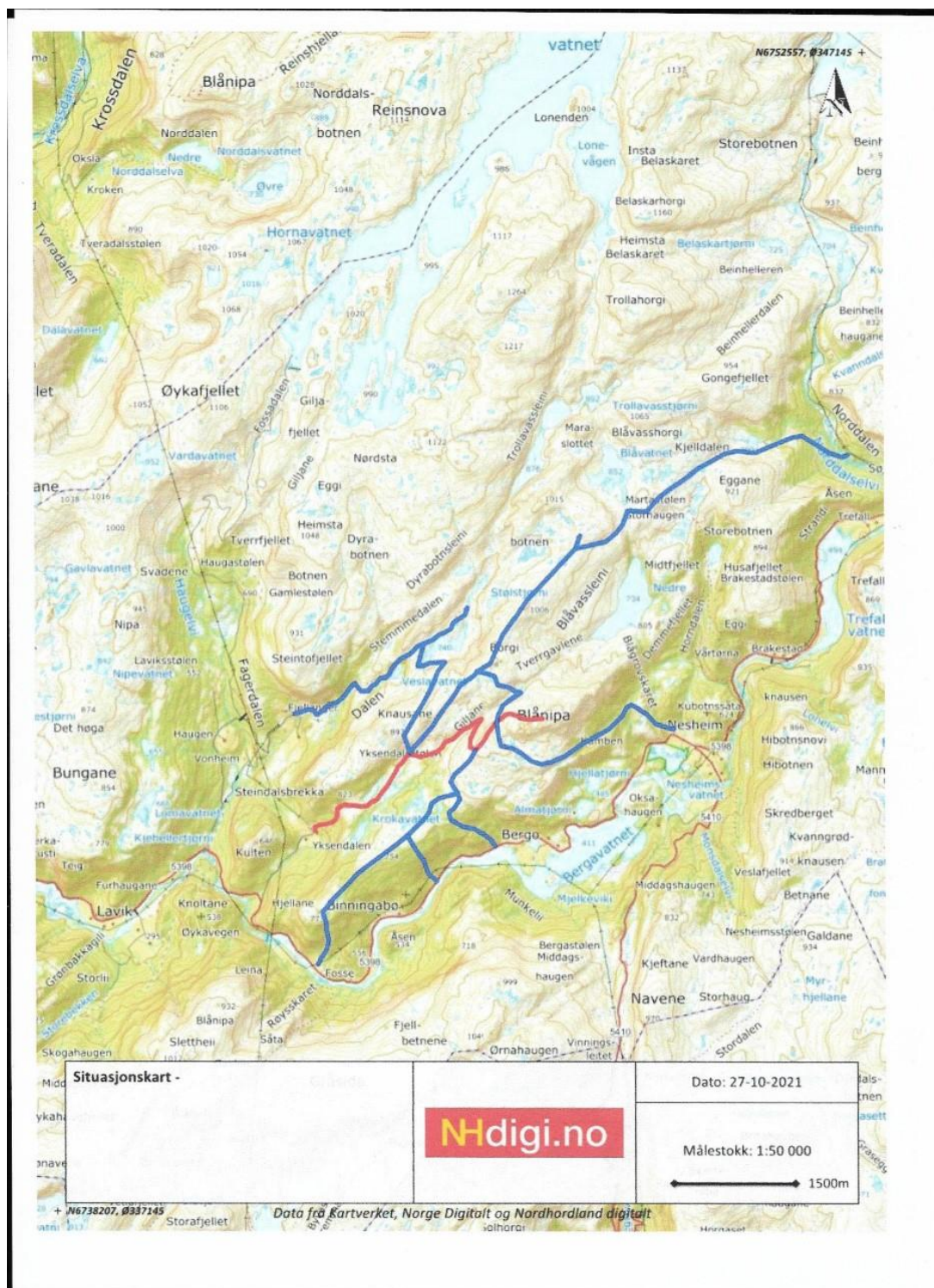
Deler av utbetringa (byggetrinn 1) som var ferdigstilt i 2022; bildet er fra den bratte stigninga opp til Kvile. Stien ligg som eit vakkert smykke i landskapet, og traseen følgjer den gamle stien heilt og fullt.

Yksendalstølen. Stien vidare innover og opp mot Blånipa startar i bakkant mellom dei to stølshusa.

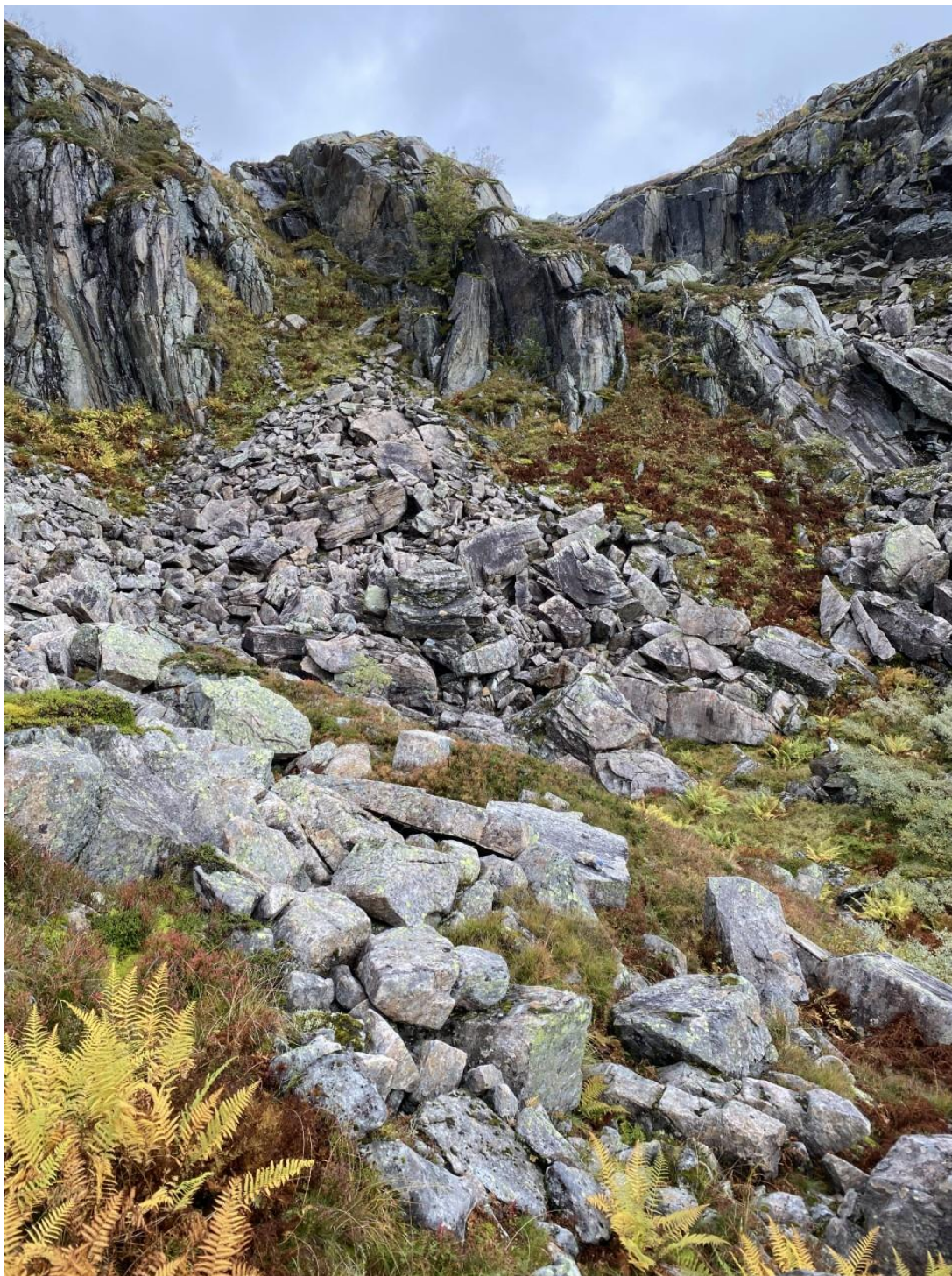

Køkehuset (til venstre) er nyoppsett i 2023, og utvida med ein stor utedo (til høgre) som er tilgjengeleg for besøkjande og skal vera open året rundt

Oversiktskart som viser løypenettet i området rundt Yksendalstølen og Blånipa. Stien innover til Nordalen (mot Stølsheimen) er inneikna med blått. Den raude streken viser stien frå Yksendalen via Yksendalstølen til Blånipa. (NB: stiane vidare innover frå Yksendalstølen er for det meste umerka dyretråkk fram til DNT sitt løypenett i Stølsheimen, og er her teikna inn med hand for å illustrere, målestokk ikkje nøyaktig).

Stølsvegen Venelag, c/o Britt Eide, Yksendalsvegen 125, 5728 Eidslandet
Org nr 819407592 Kontonr 3480 14 93027

«Giljane», eit krevjande parti på stien mellom Yksendalstølen og Blånipa. Her vil vi rydde stien og lage gode trapper opp skaret til venstre av steinen som ligg her.

Siste kliv på stien til Blånipa midt i bildet. Sjølve turmålet, nipevarden, kan sjåast i himmelsynet lengst til venstre. Vi vil etablere trapper opp langs fjellet midt i bildet. Dette er eit svært utsatt parti.

Eitt av dei mange kulturminna langs stien: Restar av ei stor, gammal stakkstøe oppunder Blånipa. Her lagra dei høyet i «stakk» om sommaren, og drog det heim til Yksendalen på snøen om vinteren.